

ΕΠΕΤΕΙΑΚΟ ΑΡΘΡΟ

Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΣΤΡΑΤΟΣ ΤΟΥ '40 ΚΑΤΑ ΥΠΕΡΦΙΑΛΟΥ ΕΧΘΡΟΥ

Γράφει ο Κώστας Παδουβάς, αντγος ε.α.

Τελείως νηφάλια σήμερα γίνεται μια άλλου είδους περιγραφή του «έπος του '40», πέραν από τα πολεμικά σχέδια και τα κατορθώματα των μαχόμενων Ελλήνων στα αφιλόξενα και χιονισμένα βουνά της Αλβανίας κατά τον Ιταλοελληνικό πόλεμο.

Η αφορμή της περιγραφής αυτής αναδύεται από το υπόβαθρο της τότε κοινής αντίληψης των απανταχού Ελλήνων που οδήγησε στο έπος του '40, όπως συνοψίζεται στο αθάνατο τραγούδι «Παιδιά της Ελλάδας παιδιά», που έχει αδιαμφισβήτητα συνδεθεί με τη φωνή της τραγουδίστριας Βέμπο, τους στίχους του Μίμη Τραιφόρου και τη μουσική του Μιχάλη Σουγιούλ με τα λόγια:

.....
**Παιδιά, της Ελλάδος παιδιά,
που σκληρά πολεμάτε πάνω στα βουνά,
παιδιά στη γλυκιά Παναγιά
προσευχόμαστε όλες να 'ρθει ξανά...**

Τα μαχόμενα παιδιά της Ελλάδας

Η απaráμιλλη γενναιότητα των μαχόμενων παιδιών της Ελλάδας σε όλη την επικράτεια, δεν κατευθυνόταν μόνο στους επιδέξιους χειρισμούς των οπλικών συστημάτων και λοιπών πολεμικών είτε βοηθητικών μέσων διεξαγωγής πολεμικών επιχειρήσεων, αλλά, με την ίδια γενναιότητα βίωναν την καθημερινότητα της εμπόλεμης διαβίωσης υπό άθλιες καιρικές συνθήκες. Στερημένα (τα απανταχού ευρισκόμενα τότε παιδιά μας) ακόμη και των βασικών ειδών και οικονομικών μέσων επιβίωσης, θεωρούσαν ιερό καθήκον (χρέος) να διατηρηθούν ακέραιοι και μαχητικοί χαρακτήρες, αναλαμβάνοντας τις εναλλασσόμενες ευθύνες και υποχρεώσεις τους με ήθος, συνέπεια και αγάπη για την πατρίδα τους. Έχοντας αυτά τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα ήταν όλοι τους απαλλαγμένοι από φοβίες, επιπολαιότητες, ψέματα κ.ά., εμφορούμενοι από την αξιοσύνη που οδηγεί στο ευγενές προβάδισμα της δύναμης και απέχει των κάθε είδους σωματικών, πνευματικών και ψυχικών αδυναμιών και από τα κάθε είδους ψυχοσωματικά αθεράπευτα είτε οξεία ψυχοπνευματικά νοσήματα (κακοτροπίες, έλλειψη υπομονής, εκτροπές από την πειθαρχημένη νομιμότητα κ.ά.).

Με αυτά τα γνωρίσματα των μαχόμενων Ελλήνων στρατιωτικών στο Αλβανικό Μέτωπο του 1940, σε συνδυασμό με την άρτια προετοιμασία της χώρας για πόλεμο κατά του οποιοδήποτε εισβολέα στο Ελληνικό έδαφος, αντιμετωπίστηκε με σύνεση και αξιοπρέπεια ο υπερφίαλος εχθρικός, τότε, Ιταλικός στρατός, παρά το ότι ήταν ισχυρότερος αντίπαλος σε όλα τα πεδία των μαχών (εντός και εκτός Ελλάδας), συνεπικουρούμενος, μάλιστα, από αξιόλογες και έμπειρες στη χρησιμοποίηση του εδάφους Αλβανικές στρατιωτικές και παραστρατιωτικές δυνάμεις, ισοδύναμες με δύο τουλάχιστον συμβατικές μεραρχίες!

Με τα ίδια προσωπικά και ομαδικά γνωρίσματα οι Έλληνες στρατιωτικοί αντιμετώπισαν αποτελεσματικά τον κοινό εχθρό όλων των αντιπάλων, το βαρύ χειμώνα 1940-41 στις δύσβατες Ελληνοαλβανικές τοποθεσίες των συγκρούσεων. Το δριμύ κρύο, οι χιονοπτώσεις στο μέτωπο, οι διακοπές των ανεφοδιασμών σε πυρομαχικά και τρόφιμα λόγω καιρικών συνθηκών, οι ταυτόχρονοι αλλεπάλληλοι σφοδροί βομβαρδισμοί από ξηρά, θάλασσα και αέρα (ακόμη και τα ορεινά χειρουργεία βομβάρδιζαν οι Ιταλοί, ιδιαίτερα κατά την αποτυχημένη εαρινή επίθεση τους σε όλη την Ελληνική γραμμή πρόσω), απαιτούσαν αδιάπτωτη ετοιμότητα και νηφαλιότητα των μαχητών και προπαντός αποφυγή του ολέθριου πανικού υπό αντίξοες κλιματικές και εδαφικές συνθήκες.

Σε κάθε περίπτωση οι μαχόμενες στην Αλβανία Ελληνικές δυνάμεις αντιμετώπισαν αποτελεσματικότερα τις κακές κλιματολογικές συνθήκες στη διάρκεια των συγκρούσεων (συγκριτικά με τις Ιταλικές Ένοπλες δυνάμεις), παρά τις ελλείψεις ανεφοδιασμών σε πυρομαχικά, τρόφιμα, υγειονομικό υλικό και τις απώλειες υγείας που είχαν (παγοπληξίες, ατυχήματα κατά τις μετακινήσεις-μεταφορές εφοδιασμών, ανεπαρκή κάλυψη από αέρα των εφοδιοπομπών κ.ά.).

Αντίθετα, οι Ιταλικές δυνάμεις ουδέποτε κατόρθωσαν να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά τους δυσμενείς παράγοντες που επηρεάζουν την τελική νίκη (πρωτόγνωρες κλιματολογικές συνθήκες χειμώνα, τον άδικο του αγώνα -κατά της Ελλάδας- τις υπερφίαλες εκτιμήσεις για σύντομη προέλαση επί Ελληνικών εδαφών), υποτιμώντας την αποφασιστικότητα, το δίκαιο του αγώνα και την αυτοθυσία των Ελλήνων.

Έχουν γραφτεί μεταπολεμικά από Ιταλούς αυτόπτες μάρτυρες και συγγραφείς, ότι κατά την αρχική αναχώρηση των στρατιωτικών από την Ιταλία για το μέτωπο επιθέσεως κατά της Ελλάδος, επικρατούσε η αποχαιρετιστήρια φράση: **«Θα σας δούμε πάλι σε δυο βδομάδες...»**. Επίσης, στην αρχική διαταγή επιχειρήσεων του Γενικού Επιτελείου Ενόπλων Δυνάμεων Ιταλίας συμπεριλήφθηκε η φράση: **«οι επιχειρήσεις θα αρχίσουν χωρίς την άφιξη των προβλεπόμενων ενισχύσεων...»** όντες σίγουροι για τη νίκη. Τα ΜΜΕ δημοσίευαν παραπλανητικές ειδήσεις όπως **« Ουδείς κινείται να βοηθήσει τους Έλληνες. Τώρα είναι απλώς θέμα ταχύτητας...»**. Στις πρώτες ημέρες των επιθέσεων από τα Ελληνοαλβανικά σύνορα έγραφαν: **«Οι Έλληνες αντιτάσσουν απεγνωσμένη αντίσταση και τρέπονται σε φυγή...»** κ.ά.

Δεν άργησαν, όμως να ανατραπούν οι αισιόδοξες προβλέψεις, όταν διαπίστωσαν ότι **«... Οι Έλληνες δεν είχαν καμιά διάθεση να υποχωρήσουν»**, ενώ, **«οι στρατιώτες μας (Ιταλοί-Αλβανοί) πολέμησαν λίγο και άσχημα»** για να ακολουθήσει η γνήσια πληροφορία από τον ίδιο το Μουσολίνι στο Υπουργικό του Συμβούλιο της 30-11-1940 λέγοντας: **«η κατάσταση είναι σοβαρή. Δεν αποκλείεται μάλιστα να αποβεί δραματική»** και στις επόμενες μέρες να δημοσιοποιήσει την αυτοκριτική του λέγοντας: **«Κάθε άνθρωπος διαπράττει ένα μοιραίο σφάλμα στη ζωή του. Εγώ το διέπραξα όταν πίστεψα σε όσα μου έλεγε ο στρατηγός Πράσκα. Πώς να το είχα αποφύγει όταν ο άνθρωπος αυτός φαινόταν τόσο βέβαιος για τον εαυτό του;»**, καταδεικνύοντας το αρνητικό κλίμα που επικράτησε στους επόμενους μήνες στην Ιταλία. Κλίμα ηττοπάθειας και σκέψεων εκεχειρίας με τους Έλληνες, γεγονός που δε γνώριζαν στην Ελλάδα (προς αξιοποίηση) εξ αιτίας των τότε αναποτελεσματικών κρατικών υπηρεσιών πληροφοριών της χώρας.